

“Εἰρὰ ποντιακῶν λαογραφικῶν ἐκπομπῶν ἀπὸ τῆν YENED τῆς Η.Ε.Π.Σ.

Εκπομπή IO 5 (4-3-76)

. Σ Η Μ Α

“Ακοῦτε τῇ λαογραφικῇ ἐκπομπῇ τῆς Πανελληνίου “Ενώσεως Ποντιακῶν Σωμα-
τείων “ Ποντιακὴ ἡχώ ” ποῦ γράφει καὶ ἐπιμελεῖται ὁ Στάθης Εὐσταθιάδης.

, τό σῆμα σβῆνει

“Εκλεκτό κεφάλαιο στὴν ποντιακὴ ποίηση ἀποτελοῦν τὰ μοιρολόγια. Εἶναι
τραγούδια θρηνητικά καὶ ἀφοροῦν τὸν χαμό ἀγαπημένων προσώπων.

Γιὰ τὸν χαμό ἑνὸς ἀγαπημένου προσώπου πονοῦν καὶ θρηνοῦν ὅλοι οἱ συγγε-
νεῖς καὶ φίλοι. Βαρύτερος εἶναι πάντοτε ὁ πόνος τῆς μάνας.

“Ο πόνος τῆς μάνας γιὰ τὸν θάνατο τοῦ παιδιοῦ της δέν συγκρίνεται μὲ τὴν
περίπτωση τοῦ θανάτου τοῦ ἀνδρός της. Μὲ τὸν θάνατο τοῦ ἀνδρός, τοῦ ἀρχηγ-
οῦ τῆς οἰκογενείας, ἔρχεται ὁ χαλασμός καὶ ἡ ὁρφάνια στὸ σπιτικό. “Η μά-
να θρηνεῖ τότε καὶ γιὰ τὸν χαμό τοῦ συντρόφου της, ἀλλὰ πρὸ πάντων γιὰ
τὴν ὁρφάνια τῶν παιδιῶν της.

Τ’ ἀντροῦ ὁ θάνατον, χαλαμονή. Τῇ παιδί, καμονή....

“Ὅπως κι’ ἂν ἔχη τό πρᾶγμα, οἱ γυναῖκες θρηνοῦν περισσότερο. “Η δικὴ τους
μοῦσα ἐκφράζει καὶ τὰ συναισθήματα τοῦ πόνου ὅλων τῶν ἄλλων πονεμένων
προσώπων. Τὰ ποντιακὰ μοιρολόγια εἶναι δημιουργήματα τῶν γυναικῶν.

Θά σᾶς παρουσιάσωμε ἓνα ἀπὸ τὰ πιὸ ἐκλεκτὰ ποντιακὰ μοιρολόγια. “Εκφρά-
ζει τὸν βαρὺ πόνο τῆς μάνας γιὰ τὸν χαμό, τὸν πρόωπο χαμό τοῦ γιοῦ της.

“Ο λεβέντης ἀφήνει τὴ ζωὴ καὶ πορεύεται πρὸς τὸν “Αδῆ. Τῆς μάνας ἡ καρδιά
κατασυντρίβεται. Βουνό πανύψηλο, βράχος γρανιτένιος ἦταν ὁ γιός της. Καὶ
ὅμως, γιγρεμίστηκε, τσακίστηκε.....

Ραχόπο μ’ ἀτεβίρευτον καὶ πῶς ἔτεβιρεύτες;

Καὶ πέτραν ἀπελέκειτον καὶ πῶς ἐπελεκέθες;

Σέ φυχικό ἀδιέξοδο βρίσκεται ἡ πονεμένη μάνα.....

Ρίζα μ’ τ’ ἑσὸν τὴν καμονήν καὶ τ’ ἑσὸν τὴν φουρτούναν,

Νά σύρ’ ἄτο, κί σύρικται, νά χάν’ ἄτο, κί χᾶται,

“Ακολουθοῦν συγκλονιστικὲς ποιητικὲς εἰκόνες, ὅπου ὁ πόνος προβάλλει τόσο
μεγάλος. Οὔτε ἡ θάλασσα τὸν χωράει, οὔτε καὶ ὁ οὐρανός.

Νά σύρ’ ἄτο σὴ θάλασσαν, παπόρια πατοῦρέυει.

Νά σύρ’ ἄτο μεσουρανί, ὃ ἤλεν σιοτεινεύει,

νά σύρ’ ἄτο σὸ μεσοστράτ’, θά κόφτη τοῖ διαβάτες.

Πουθενά άλλου δέν ταιριάζει ὁ καημός/γίδια σου μου. Βρίσκει θέση, μονάχα, μέσα στή δική μου ψυχή. "Ας μέ λυώση ὁ πόνος σου, ἀγαπημένο μου παιδί. Μέ τόν χαμό σου, ἔχασε καί ἡ δική μου ζωή τό νόημά της.

Καλλίον ἔχ' ἄτο ^{ἐλπίς} καί τσιτσανίζ' ἑμένα.

Μέ τόν τελευταῖον τοῦτο στίχο ἡ πονεμένη ψυχή τῆς μάνας φανερᾷ τὸ τραγικό της μεγαλεῖο. Μετά τόν χαμό τοῦ παιδιοῦ της, θέλει νά ξήση ἀποκλειστικά μέ τόν πόνο του, μονάχα μέ τόν πόνο του, ὥστε σιγά-σιγά νά παραδοθῇ στόν βωμό τῆς ἀγάπης γιά τό σπᾶχνο της.

. ΛΥΡ - ΤΡΑΓ

Ἀκολουθοῦν διάφοροι παραδοσιακοί σκοποί.

. ΛΥΡ - ΤΡΑΓ (3 σκοποί)

Καί τώρα τό τακτικό μας ἀνέκδοτο. Ἀντί ὅμως γιά ἓνα, θ' ἀμεταδώσωμε τρία σύντομα. Σατιρικό πνεῦμα περιέχου ν τά δύο καί ἀφέλεια τό τρίτο.

- Ρίζα μ'!...δέβα φέρο με ἕνανέφημερίδαν.....
- Ἐξέρω, ἐξέρω, εἶπεν τό παιδί, ἐφημερίδαν " Ἐλεύθερος Πόντος ".
- Ναί, ρίζα μ', ἐφημερίδαν " Ἐλεύθερος Πόντος ", ἄμαν χῶρτσον, ἀσά καλά.

Τό δεύτερο ἀνέκδοτο:

- Θεῖο, Λάμπο, δανεικά θά δῆς με χίλια φράγια. Πολλά παρακαλῶ σε, θά δῆς με καί τρία μήνας προθεσμίαν. Πολλά παρακαλῶ σε, τρία μήνας πᾶ προθεσμίαν θά δῆς με.
- Ἀκσον, εἶπεν ὁ Λάμπον, προθεσμίαν ἄς δέγω σε ὅσον θέλ' τς, παράδες κ' ἔχω νά δέγω σε.

Καί τό τρίτο:

- Γερόντισσα μέ ὅλη τήν ἀφέλειά της, νομίζοντας πῶς τό ραδιόφωνον εἶναι ὅπως τό πιανά καί μπορεῖς νά βάλῃς καί ν' ἀκούσης ὅποιο τραγούδι θέλεις, λέει στή γειτόνισά της.
- Ἀνάθεμά ἐσέν πᾶ καί τό ράδιο σ' πᾶ. Ντ' ἄσκειμα τραγωδεῖ. Τῇ Νάστας τό ράδιον ἀτόσον κι' ἔμορφα τραγωδίας λέει.....

. ΛΥΡ - ΤΡΑΓ

Ἀνακοίνωση: Ὁ σύλλογος " Φάρος Ποντίων " δίνει τήν ἐρχόμενη Κυριακή τό πρωτὶ στήν Ἀριδαία ποντιακή παράσταση ὑπὸ τήν αἰγίδα τοῦ ἐκεῖ ποντιακοῦ συλλόγου καί ὑπέρ αὐτοῦ, μέ τό ἔργο " Ἀς ἔλεπαν τ' ὀμμάτια μ' " τοῦ Στάθη Εὐσταθιάδη. Σκηνοθεσία Βάνια Ὑγρόπουλου.

Καί τώρα τά νεοποντιακά μας τραγούδια.

. ΛΥΡ - ΤΡΑΓ (2 σκοποί)

Κοντά σας πάλι τήν ἐρχόμενη ἐβδομάδα τήν ἴδια μέρα καί ὥρα.

. Σ Η Μ Α

Ἀκούσατε τῇ λαογραφικῇ ἐκπομπῇ τῆς Πανελληνίου Ἑνώσεως Ποντιακῶν Σωμα-

της Ευσταθίου Στάθης, επιμελείται και γράφει ο Ποντιακή ήχων " τείων

... το σήμα σβήνει. ...

... και η όλη μου ζωή το νόημα της.

Καλόν έχω, ας το γράψω, έμεινα.

... τον τελευταίο αυτό στίχο η πνευματική μου ζωή την έχω φανερώνω το

... την έχω φανερώνω. Μετά τον στίχο του πρώτου της, έλεγε να είναι άκονη, να

... με τον λόγο του, πνευματική με τον λόγο του, έλεγε να είναι άκονη, να

... της όλης μου ζωής το νόημα της.

...

...

...

... και την το τακτικό της έργο. Αυτή όλη η ζωή, η άκονη, η

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...